

कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुंगाको

मासिक कृषि बुलेटिन

“कृषि मुलशय जीवनम”

वर्ष १

अंक ७

फाल्गुण महिना-२०७७/०७८

यस भित्र

Contents

१. कृषि ज्ञान केन्द्रबाट संचालन हुने कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान कार्यक्रमहरू
२. कृषि ज्ञान केन्द्रबाट संचालन हुने प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू
३. बाली उपचार शिविर संचालन
४. कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान कार्यक्रमहरूको संचालन अवस्था
५. सुन्तलाजात फलफूलको फल कुहाउने झिंगा, चाइनिज सिट्रस फलाई (ब्याक्टोसेरा मिन्याक्स)

प्रकाशक

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुंगा

प्रदेश नं. १

कार्यक्षेत्र: ओखलढुंगा

टोल फ्री नं. १६६००३७५२०००

फोन नं. ०३७-५२०१३०

इमेल ठेगाना: akcokhaldhunga@gmail.com

१. कृषि ज्ञान केन्द्रबाट संचालन हुने कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान कार्यक्रमहरू

कृषि यान्त्रिकरणका लागि औजार उपकरण प्रयोग प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालनका लागि आपूर्तिकर्ताहरूबाट प्राप्त दुई वटा शिलबन्दी प्रस्ताव पत्र खोल्ने काम सम्पन्न भएको र प्राविधिक मूल्यांकनको लागि निर्देशनालयबाट कृषि इन्जीनियरबाट मूल्यांकनको काम सम्पन्न भएको छ ।

व्यवसायिक फलफूल बगैंचा स्थापना सहयोग कार्यक्रमको जिल्लास्तर अनुदानग्राहीबाट छनौट भई सम्झौता भईसकेको छ ।

क) छनौट भएका अनुदानग्राहीहरूको विवरण

क्र.सं.	आवेदक संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्तिको नाम
१	श्री एभरेस्ट कृषि सहकारी संस्था	सि.न.पा.-३ बांसबोट	अष्ट बहादुर राई

२	न्यु जाल्पा देबी पशुपलान तथा कृषि फर्म	चम्पादेबी -९ ओखेनी	शान्ति कार्की
३	नियुक्ति कृषि तथा एग्रो फर्म प्रा.ली.	चम्पादेबी-१० रानीबन	दिल कुमारी खड्का

२. कृषि ज्ञान केन्द्रबाट संचालन हुने प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू

कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुंगाबाट ४ वटा ब्लक विकास कार्यक्रम संचालन भइरहेका छन् । जस मध्ये आलु ब्लक २ वटा, आँप ब्लक १ वटा र तरकारी ब्लक १ वटा रहेका छन् । उक्त ब्लक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत २३ वटा अनुदान लाभग्राही समूह/ संस्थाहरूले कार्यक्रम सम्झौता गरि कार्य गरिरहेका छन् । छनौट भइसकेको १ वटा मकै ब्लक विकास कार्यक्रमका समूह/ संस्थाहरू सम्झौता गर्न नआएको ।

३. बाली उपचार शिविर संचालन

कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुंगाको आयोजनामा चिशंखुगढी गाउँपालिका वडा नं. २ पोखरेमा र मोलुंग गाउँपालिका १ कुन्तादेबी मा बाली उपचार शिविर सम्पन्न भएको छ । बाली उपचार शिविर संचालनले त्यस क्षेत्रमा व्यवसायिक रूपमा खेती गरिरहेका फलफुल तथा ताजा तरकारी बालिहरूमा विभिन्न रोग कीराहरूबाट हुने क्षतीमा केही हदसम्म कम गर्न मदत पुगेको छ । यसका साथै कृषकहरूमा पनि विभिन्न रोग कीराहरूको पहिचान गर्ने अभ्यास समेत भएकोले आउँदा दिनमा समेत कृषकहरू स्वयम शतर्क रहन मद्धत पुगेको छ । त्यस क्षेत्रमा देखिएका मुख्य मुख्य बालीका समस्याहरू निम्न रहेका छन् । कागतिको डिक्लाइन, सुन्तलाको फल झर्ने र औसाको समस्या, गोलभेडाको डडुवा, रातो कमिला र पुतलीको समस्या, केराको गबारो र गानो कुहिने रोग, तरकारीको लाही, खुर्सानीको डडुवा र औसा किराको समस्या, खोर्सानीको मोजाइक भाईरस, आदि ।

४. कृषि व्यवसाय प्रबर्दन अनुदान कार्यक्रमहरूको संचालन अवस्था

फाल्गुण महिनामा नमुना फार्म स्थापना सहयोग कार्यक्रम संचालन गरेका सिद्धिचरण नगरपालिका वडा नं. ४ का सुजन ठटाल, सुन्तलाजात फलफूल व्यवस्थापन एबम सुद्रीढिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने सुनकोशी गाउँपालिका १० का युवराज पराजुली, सिद्धिचरण नगरपालिका ८ का रविलाल चौलागाईं, सिद्धिचरण नगरपालिका १२ का चन्द्रकला श्रेष्ठ, सिद्धिचरण नगरपालिका ९ का देब कुमारी श्रेष्ठले कार्य सम्पन्न गरि भुक्तानी भएको छ । बाँकी सम्झौता भएका कार्यक्रमहरू संचालनमा रहेका छन् ।

५. सुन्तलाजात फलफूलको फल कुहाउने झिंगा, चाइनिज सिट्रस फलाई (ब्याक्टोसेरा मिन्याक्स)

परिचय

फलफूल तथा फल तरकारीहरुमा फल कुहाउने झिंगा एक महत्वपूर्ण किरा हो । चाइनिज सिट्रस फलाई (ब्याक्टोसेरा मिन्याक्स) सुन्तलाजात फलफूलको फल कुहाउने एक थरिको झिंगा हो । यसको जिवन-चक्र एक वर्षमा एउटा मात्र पुरा हुन्छ र यो प्रजातिको झिंगा मिथाइल युजिनल र क्या-ल्योरमा आकर्षित हुदैनन् । यसलाई प्रोटीन बेट (चारो) मा आकर्षित गर्न सकिन्छ ।

चाइनीज फ्रुट फलाईको वयस्क पहिचान हुने आधारहरु

- यसो हेर्दा बारुला जस्तो देखिने ।
- शरीरमा सुन्तले पहेंलो र खैरो रङका धर्काहरु देखिन्छन् ।
- वयस्क माउको छातीमा तीन ओटा पहेंला धर्साहरु हुन्छन् ।
- पखेटाको अगाडीको भागमा फराकिलो गाढा खैरो धब्बा देखिन सकिन्छ
- अन्य प्रजातिको फ्रुट फलाईको तुलनामा यस प्रजातिको पेटको खण्ड लाम्चो आकारको हुन्छ ।

कस्तो हुन्छ चाईनिज फ्रुट फलाईको जीवन चक्र ?

यसले सर्वप्रथम सुन्तलाजात फलफूलको मसिना दाना गुच्चा आकार (चिचिला) अवस्थामा पोथी झिंगाले आफ्नो फुल पार्ने अंग (ओभिपोजिटर)ले दानाको बोक्रा छेडी अण्डा पार्दछ ।

अण्डा पारेको करिब १ महिनामा अण्डाबाट लार्भा/औंसा निस्कन्छ र फल वृद्धि भए संगै औंसाहरुको पनि विकास भई राखेको हुन्छ र जब फल छिप्पिने बेला सम्ममा औंसाहरुले फलको रस, गुदी खाएर फललाई हलुका बनाउँदछन् । कीरा संक्रमित फलहरु बोटबाट झर्दछन् । साथै लार्भाहरु फलको बोकामा प्वाल पारेर बाहिर निस्कन्छन् र माटो मुनि अचल अवस्था (प्युपा) मा जान्छन् ।

छिप्पिएका लार्भा फलबाट बाहिर निस्क अर्को अवस्था प्युपा बन्नको लागि माटो खनेर ४ देखि ५ से.मी. मुनि गई बस्दछन् । (धेरै मुनिमा १५ देखि १८ सेमि सम्म माटो मुनि जाने पाईएको छ)।

यो कीराको अचल अवस्थामा ६.५ देखि ७ महिना पछि वयस्क (माउ) झिंगाको रुपमा भेटिएको पाइएको । वयस्क पोथी झिंगाले जेठ, असार, साउन महिनामा अण्डा पार्न सक्रिय भएको देखिएको छ ।

व्यवस्थापनका उपायहरू

- सुन्तलाजात फलफूलको बगैंचा स्थापना र व्यवस्थापनका लागि कृषि प्राविधिकको सल्लाह अनुसार गर्ने । प्रत्येक वर्ष काँटछाट गर्ने । मल तथा सिंचाईको राम्रो व्यवस्था गर्ने ।
- औंसा लागेका फलहरूलाई जथाभावी नफाली जमिनमा ३ फिट खनेर कम्तीमा ३० सेमि माटो मुनि पर्ने गरि पुरी दिने वा सम्भव भए जलाई दिने वा पशुहरूलाई पकाएर आहारको रूपमा पनि दिन सकिन्छ ।
- क्षेत्रगत कीरा नियन्त्रण कार्यक्रमको विधि अनुसार गाउँ, टोल (समुदाय)को बगैंचा समेटेर फलेका ३ बोट मध्ये १ बोटको निश्चित ठाउँमा चिन्ह लगाई एक भाग प्रोटीन बेट (ग्रेट फ्रुट फलाई बेट जसमा २५ % प्रोटीन हाईड्रोलाईसेट र ०.१ % एबामेक्टिन कीटनाशक विषादी हुन्छ।) मा दुई भाग पानी मिसाई तयारी प्रोटीन बेटको घोल स्पेट एप्लिकेशन विधि अनुसार हप्ताको १ पटक जम्मा १० पटक स्प्रे गर्ने । विषादी छर्दा अनिवार्य रूपमा सुरक्षित पहिरन लगाई सावधानी पूर्वक छर्ने ।

प्रदेश सरकार

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विकास निर्देशनालय

कृषि ज्ञान केन्द्र ओखलढुंगा

प्रदेश नं. १

कार्यक्षेत्र: ओखलढुंगा